

ĐÓN XUÂN TRƯỚC THÊM CUỘC CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0

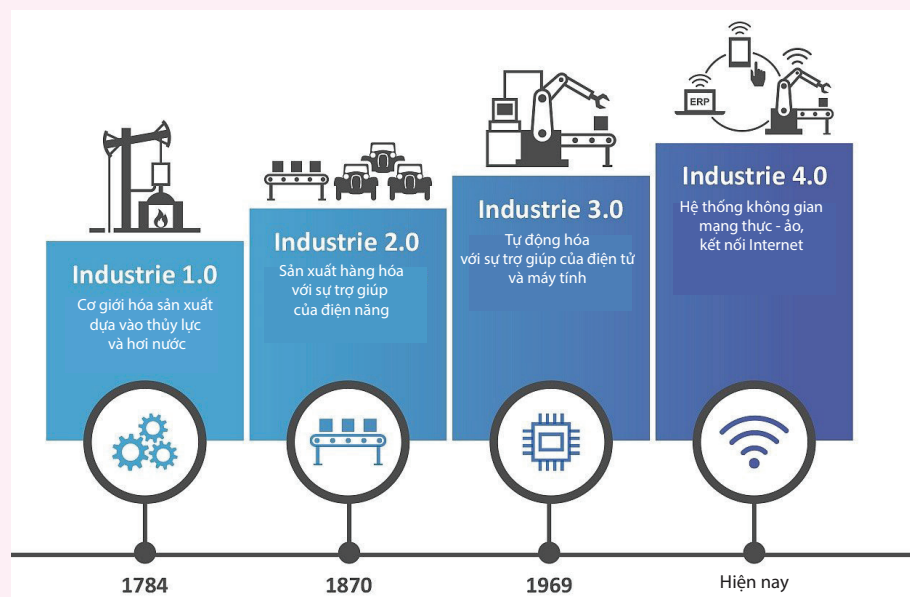
Vũ Cao Đàm

Nhân dịp đón Xuân Kỷ Hợi 2019, tác giả bàn đến một vấn đề hết sức mới mẻ và cần thiết, khi cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra ở khắp mọi nơi - đó là sự cần thiết hình thành một hệ sinh thái cho cuộc Cách mạng này. Theo tác giả, đó cũng chính là việc chỉnh trang lại hệ thống chính sách và quản lý, trước hết trong lĩnh vực giáo dục, khoa học, công nghệ và đổi mới, khắc phục những rào cản đối với Cách mạng công nghiệp 4.0 ngay từ trong lòng xã hội công nghiệp kiểu cũ trước khi xuất hiện cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0.

Chúng ta đang hồ hởi đón chào năm mới Kỷ Hợi 2019 và chia tay với năm cũ Mậu Tuất 2018 với những cuộc thảo luận nhận định trên các diễn đàn với chủ đề về các hệ sinh thái: Hệ sinh thái khởi nghiệp và Hệ sinh thái đổi mới.

Trong những ngày tháng bản lề giữa năm cũ và năm mới, chúng ta cũng đã thấy xuất hiện trên diễn đàn của nhiều ngành những hoạt động, những thông điệp về cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư, hay nói một cách đơn giản hơn, là Cách mạng công nghiệp 4.0, hoặc ngắn gọn hơn, theo cách nói của người Đức, là Công nghiệp 4.0.

Cách mạng công nghiệp 4.0 không hề xa lạ với mỗi chúng ta. Có thể lấy một ví dụ khá gần gũi - chiếc điện thoại thông minh đã là một hình ảnh thu gọn của những sản phẩm của cuộc cách mạng mới mẻ này. Chiếc điện thoại thông minh đang làm thay đổi cuộc sống của chính những người sở hữu nó: họ không chỉ

trò chuyện như chiếc điện thoại thông thường, mà còn có thể viết thư cho nhau, xem phim, vào mạng, tiếp xúc với cả một cộng đồng rộng lớn của xã hội ảo... Tóm lại, ở đây bạn có thể tiếp xúc cả với xã hội vật lý và xã hội ảo..., một cuộc sống mà trước đây không lâu lắm, chỉ vài ba thập niên thôi, chúng ta đã không thể hình dung là nó diễn ra như vậy.

Không chỉ các tiện nghi thông minh làm thay đổi cuộc sống của chúng ta, mà nó đang làm lay chuyển tận gốc rễ hệ thống quản lý truyền thống. Một hình ảnh thú vị diễn ra cách đây không lâu, và vẫn đang tiếp tục diễn ra, là cái mà anh em lái xe gọi là “taxi công nghệ”, là các phần mềm ứng dụng điều hành taxi, cũng rất thông minh, mới xuất hiện ở các thành phố Việt Nam, như các

Chào Xuân 2019

hãng Uber và Grab, rồi tiếp đó, là goViet, Fast.go, thậm chí chúng ta chưa kịp làm quen một ứng dụng này, đã thấy xuất hiện một ứng dụng mới mẻ khác.

đặt ra một vấn đề vô cùng lớn về kinh tế học chính trị khi xã hội hiện đại đang chuyển mình vì cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0: kẻ có quyền lực áp đảo

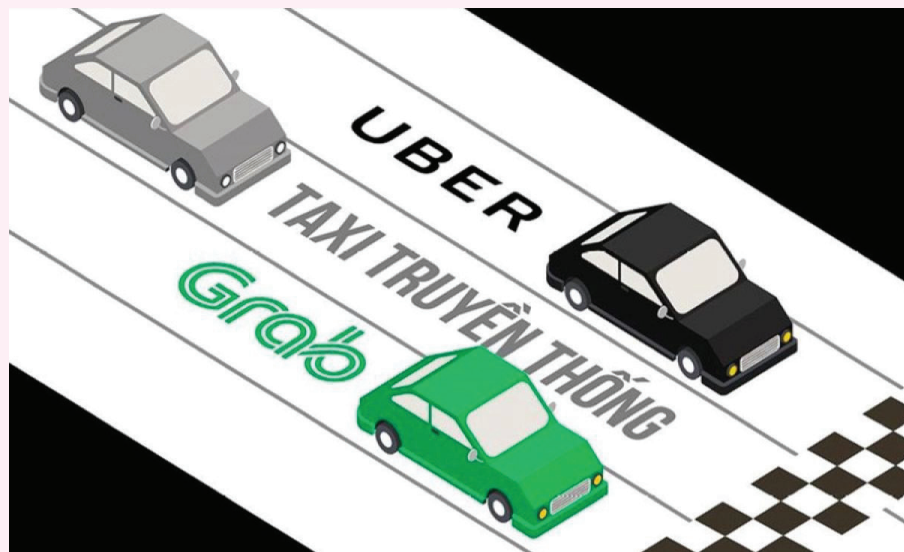
bản lề giữa năm cũ 2018 và năm mới 2019.

Chúng ta sẽ chứng kiến và đón nhận những biến đổi ấy diễn ra dồn dập hơn ngay trong năm mới 2019, hoàn toàn trong tầm mắt của những người đang sống cùng thời với chúng ta.

Cũng từ câu chuyện Uber và Grab, chúng ta còn liên tưởng đến câu chuyện của năm cũ, đó là các hệ sinh thái. Những thảo luận trên diễn đàn về hệ sinh thái khởi nghiệp và hệ sinh thái đổi mới gợi ý chúng ta một câu hỏi: “Liệu có cái gọi là hệ sinh thái của Cách mạng công nghiệp 4.0 hay không?”. Tác giả bài viết này cũng tò mò gõ cụm từ “Ecosystem of Industrie 4.0”, thì đã hết sức sững sờ nhận ra: chỉ trong 0,39 giây nhận được 11.100.000 kết quả (!)

Vậy là, một vấn đề rất đáng bàn trong năm mới Kỷ Hợi 2019 là phải quan tâm nghiên cứu để hỗ trợ việc hình thành một hệ sinh thái cho Cách mạng công nghiệp 4.0. Hệ sinh thái này có thể rất phong phú về công nghệ, trước hết là công nghệ thông tin, nhưng quan trọng hơn, là chỉnh trang lại hệ thống chính sách và quản lý, trước hết trong lĩnh vực giáo dục, khoa học, công nghệ và đổi mới, khắc phục những rào cản đối với cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 ngay từ trong lòng hệ thống chính sách và hệ thống quản lý vốn sinh ra từ xã hội công nghiệp kiểu cũ trước khi xuất hiện cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0.

Đón chào năm mới Kỷ Hợi 2019, chúng ta chung tay xây dựng một hệ sinh thái mới mẻ, nơi gieo mầm cho những hạt giống của Cách mạng công nghiệp 4.0 trên đất nước ta ✍

Uber, Grab và các hệ điều hành thông minh của các phương tiện vận tải công cộng trên đường phố đã dẫn đến những xung đột với các hãng taxi truyền thống. Người dân Việt Nam đã chứng kiến các xung đột đó qua các vụ tranh chấp, đình công phản đối và kiện tụng giữa các hãng taxi truyền thống với các hãng “taxi công nghệ” vì sự mở rộng bùng nổ thị trường của các hãng taxi công nghệ... Điều đáng nói là, không chỉ kiện cáo mà thậm chí còn buộc hệ thống quản lý phải lúng túng, phải vào cuộc và đưa ra những quyết định quản lý buộc các hãng taxi công nghệ phải “chui vào cùng một rọ” với các hãng taxi truyền thống trong khuôn khổ của hệ thống quản lý cũ.

Điều này không chỉ đụng chạm đến mô hình của hệ thống quản lý taxi truyền thống, mà đã

trong xã hội ngày nay không còn là người sở hữu một khối tài sản xuất khổng lồ với hàng ngàn, hàng vạn taxi, mà lại là kẻ không sở hữu một chiếc taxi nào, ngoại trừ việc sở hữu thông tin về điều hành hệ thống vận chuyển hành khách trên đường phố.

Điều này làm chúng ta nhớ lại cuốn sách *Powershift* rất nổi tiếng, ra mắt công chúng lần đầu tiên vào tháng 11 năm 1990, của nhà tương lai học Alvin Toffler, có thể chuyển ngữ tiếng Việt là *Chuyển đổi quyền lực*, mà tư tưởng lớn nhất của cuốn sách là chúng ta đang chứng kiến cuộc chuyển đổi từ quyền lực tài chính sang quyền lực thông tin.

Câu chuyện vui nho nhỏ về sự xuất hiện Uber và Grab chỉ là một hình ảnh thu nhỏ của quá trình chuyển đổi quyền lực kinh tế dưới tác động của Cách mạng công nghiệp 4.0 trong quãng thời gian